11. జిహాద్ పుస్తకం

١١ - كِتَابُ الْجِهَادِ

(١٠٨٠) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «**مَنْ مَاتَ، وَلَمْ يَغْزُ، وَلَمْ يُحَدِّثْ نَفْسَهُ بِهِ، مَاتَ عَلَى شُعْبَةٍ مِنْ نِفَاقٍ**». رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

1080. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు: "ఎన్నడూ ధర్మయుద్ధం (జిహాద్)లో పాల్గొనడంగానీ, మనసులో కనీసం దాని తలంపుగానీ, ఆకాంక్షగానీ కలగని స్థితిలో ఎవరయినా మరణిస్తే అతని మరణం కపటత్వంతో కూడిన మరణం అవుతుంది." (ముస్లిం)

సారాంశం

నిఘంటువు ప్రకారం 'జిహాద్' అంటే సాధన, పరిశ్రమ, ప్రయత్నం, కృషి, అభ్యాసం అన్న అర్థాలు వస్తాయి. అయితే షరీయత్ పరిభాషలో జిహాద్ అంటే అర్థం దైవధర్మాన్ని రక్షించటం, దైవవచన అభ్యున్నతి కోసం పాటుపడటం, సత్యధర్మాన్ని అణచివేయడానికి పూనుకున్న మిథ్యావాదులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడటం.

ఈ హదీసు ప్రకారం ముస్లిం అయిన ప్రతి వ్యక్తీ జిహాద్ (ధర్మయుద్ధం) చేయకపోయినప్పటికీ దైవమార్గంలో పోరాడే అవకాశం లభిస్తే చిత్తశుద్ధితో పోరాడాలన్న ఆకాంక్షను కలిగి ఉండటం అవసరం. పైగా అలాంటి అవకాశాన్ని తమ అదృష్టంగా భావించాలి. ఒకవేళ ఆ మహదవకాశం లభించకపోతే దానికోసం నిరీక్షించాలి. పరిస్థితినిబట్టి ఒక విశ్వాసి దైవమార్గంలో పోరాడటానికి సన్నద్ధమవడం అతని విద్యుక్త ధర్మం. ఈ త్యాగ భావమే అసలు ఇస్లామీయ జీవన వ్యవస్థకు ఊపిరి వంటిది. ఒక విశ్వాసి తన జీవన ధ్యేయాన్నే విస్మరించినపుడు మరి విశ్వాసికీ - అవిశ్వాసికీ మధ్య వ్యత్యాసం ఏముంటుంది? ఏ విశ్వాసి అయినా తన నిజ ధ్యేయాన్ని మరచిపోతే అతడు తన ఆత్మపై అన్యాయానికి ఒడిగట్టాడన్నమాటే!

(١٠٨١) وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «**جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ**

1081. హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు: "మీ ధన ప్రాణాలతో, మీ వాగ్ధాటితో బహుదైవో

بِأَمْوَالِكُمْ، وَأَنْفُسِكُمْ، وَأَلْسِنَتِكُمْ». رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

పాసకులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడండి.'' (దీనిని అహ్మద్, నసాయి ఉల్లేఖించారు. హాకిమ్ దీనిని ప్రామాణికమైనదిగా ఖరారు చేశారు)

సారాంశం

దైవ విరోధులు, దుష్టశక్తులు, ధర్మ విహీనులు, దుర్మార్గులు దౌర్జన్యపరులకు వ్యతిరేకంగా- దైవమార్గంలో పోరాడటానికి - ప్రతి ఒక్కరూ ఎల్లవేళలా సన్నద్ధులై ఉండాలని ఈ హదీసు ద్వారా తేటతెల్లమవుతోంది. అంతేకాదు, ఈ ఆశయం కోసం ధనాన్ని వెచ్చించాలి. మనో వాక్కాయకర్మల చేత సత్యధర్మం కోసం అంకితం కావాలి. తమ ప్రసంగాల ద్వారా, రచనల ద్వారా, ఇష్టాగోష్ఠుల ద్వారా జన సామాన్యానికి సత్యసందేశాన్ని అందజేయాలి. ఏకేశ్వరోపాసనా సిద్ధాంతాన్ని, దైవదౌత్య పరిసమాప్తి వాదాన్ని, మరణానంతర జీవిత విశ్వాసాన్ని స్పష్టంగా విడమరచి చెప్పి దీన్ని అవిశ్వాసులు నిరాకరించలేని పరిస్థితిని సృష్టించాలి. నేటి ఆధునిక యుగంలో ప్రచార ప్రసార విభాగాలు (పత్రికలు, రేడియో, టెలివిజన్) ఈ పనిని ఎంతో ప్రభావవంతంగా చేస్తున్నాయి. కాబట్టి ఇటువంటి ప్రసార సాధనాలను సద్వినియోగం చేసుకోవచ్చు.

(١٠٨٢) وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهَا، أَنَّهَا قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ! عَلَى النِّسَاءِ جِهَادٌ؟ قَالَ: «نَعَمْ، جِهَادٌ لَا قِتَالَ فِيهِ، هُوَ الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ». رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهْ، وَأَصْلُهُ فِي الْبُخَارِيِّ.

1082. హజ్రత్ ఆయిషా (ర.అన్హా) కథనం : "దైవప్రవక్తా (సఅసం)! మహిళలపై కూడా జిహాద్ బాధ్యత ఉందా?" అని నేను ప్రశ్నించగా, "అవును, వారిపై కూడా జిహాద్ బాధ్యత ఉంది. అయితే అది యుద్ధరూపంలో కాదు. హజ్ మరియు ఉమ్రాల రూపంలో ఉంది.'' (దీనిని ఇబ్నెమాజా ఉల్లేఖించారు. దీని మూలం బుఖారీలో ఉంది)

సారాంశం

ఈ హదీసు ద్వారా అవగతమయ్యేదేమిటంటే పోరాడటం, చంపటం, చావటం మహిళల జిహాద్ కాదు. పవిత్ర మక్కా నగరానికి వెళ్ళి హజ్, ఉమ్రాలు చేయటమే వారి పాలిట జిహాద్. జిహాద్‌లో మనిషి సుదీర్ఘ ప్రయాణాలు చేయవలసి ఉంటుంది. కష్టాలు, బాధలు భరించవలసి ఉంటుంది. వ్యయప్రయాసలకు ఓర్చుకోవలసి ఉంటుంది. హజ్ ఉమ్రాలు ఒకింత వ్యయ ప్రయాసలతో కూడుకున్నవే. అందుకే హజ్ ఉమ్రాల వంటి ఆరాధనలనే స్త్రీల పాలిట

'జిహాద్'గా ఖరారు చేయటం జరిగింది. వారు హజ్ ఉమ్రాలు చేస్తే చాలు, జిహాద్ చేసినందుకు లభించే పుణ్యం లభిస్తుంది.

(١٠٨٣) وَعَنْ عَبْدِاللهِ ابْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ يَسْتَأْذِنُهُ فِي الْجِهَادِ، فَقَالَ: «أَحَيٌّ وَالِدَاكَ؟» فَقَالَ: نَعَمْ، قَالَ: «فَفِيهِمَا فَجَاهِدْ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1083. హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అమ్ర్ (రజి) కథనం : ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త (సఅసం) దగ్గరకు వచ్చి ధర్మయుద్ధంలో పాల్గొనేందుకు తనను అనుమతించమని అభ్యర్థించసాగాడు. "నీ తల్లిదండ్రులు బ్రతికే ఉన్నారా?" అని ఆయన (సఅసం) దర్యాప్తు చేశారు. అతను 'అవున'న్నాడు. "మరయితే వారిద్దరి (సేవ)కై పాటుపడు అని ఆయన (సఅసం) ప్రబోధించారు.(బుఖారీ, ముస్లిం)

وِلأَحْمَدَ وَأَبِي دَاوُدَ مِنْ حَدِيثِ أَبِي سَعِيدٍ نَحْوُهُ، وَزَادَ: «ارْجِعْ، فَاسْتَأْذِنْهُمَا، فَإِنْ أَذِنَا لَكَ، وَإِلاَّ فَبِرَّهُمَا».

ముస్నదె అహ్మద్, అబూదావూద్‌లలో అబూ సయీద్ ఉల్లేఖనంలో కూడా ఇలాగే ఉంది.కాని ఇందులో అదనంగా, "తిరిగి వెళ్ళు. వారిద్దరి అనుమతి కోరు. వారిద్దరు గనక నీకు అనుమతి ఇస్తే సరి. లేకపోతే వారి (దగ్గరే ఉండు. వారి) యెడల ఉత్తమంగా, వినమ్రంగా మెలగు" అన్న వాక్యాలున్నాయి.

సారాంశం

తల్లిదండ్రుల ప్రాముఖ్యాన్ని, వారి స్థానాన్ని, వారి సేవ వల్ల కలిగే పుణ్యాన్నీ ఈ హదీసు నొక్కి చెబుతోంది. ఇస్లాంలో జిహాద్‌కు ఉన్న ప్రాముఖ్యం తెలియనిది కాదు. అయినా అందులో పాల్గొనదలచిన వారు తల్లిదండ్రుల అనుమతి పొందాలని అనడాన్ని బట్టి తల్లిదండ్రుల సేవకు గల ప్రాధాన్యత ఎంతటిదో బోధపడుతోంది. జిహాద్ 'ఫర్జె కిఫాయ' అయితే మాతాపితల సేవ 'ఫర్జె ఐన్'. 'ఫర్జె కిఫాయ'ను సమాజంలోని కొంతమంది నెరవేర్చినా సరిపోతుంది. అయితే 'ఫర్జె ఐన్' ను అందరూ నెరవేర్చవలసిందే.

1084. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రవచించారని హజ్రత్ జరీర్ బజలీ (రజి) చెప్పారు: "బహుదైవోపాసకుల మధ్య నివసించే ఏ ఒక్క ముస్లింకు (అతనికి ఏదైనా కీడు వాటిల్లినట్లయితే దానికి) నేను బాధ్యుణ్ణి కాను." (దీనిని ముగ్గురు ఉల్లేఖించారు. ఇది అందిన పరంపర పటిష్టమైనది. అయితే ఇది 'ముర్సల్' అని బుఖారీ నొక్కి చెప్పారు)

(١٠٨٤) وَعَنْ جَرِيرٍ الْبَجَلِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «أَنَا بَرِيءٌ مِنْ كُلِّ مُسْلِمٍ يُقِيمُ بَيْنَ الْمُشْرِكِينَ». رَوَاهُ الثَّلَاثَةُ، وَإِسْنَادُهُ صَحِيحٌ، وَرَجَّحَ الْبُخَارِيُّ إِرْسَالَهُ.

సారాంశం

ఇస్లాం విరోధులు, బహుదైవోపాసకులు నివసిస్తున్న గ్రామాలలో, పేటలలోనే స్థిరపడిన ముస్లింలకు యుద్ధ సందర్భాలలో ముస్లిం యోధుల ద్వారా ఏదైనా ప్రాణనష్టం, ఆస్తి నష్టం సంభవిస్తే ఆ బాధ్యత తనపై లేదన్నది మహాప్రవక్త (సఅసం) పలుకుల భావం. ఈ నష్టానికి ముజాహిదీన్‌లను (ముస్లిం యోధులను) బాధ్యులుగా భావించటం కూడా సరికాదు. ఇలాంటి విపత్కర పరిస్థితులు ఏర్పడవచ్చన్న భయం ఉంటే ముస్లింలు ముందుగానే వేరితర ప్రాంతాలకు తరలి వెళ్ళాలి.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

జరీర్ బజ్లీ (రజి) : అబూ అమ్రేగా పిలువబడేవారు. వంశపరంపర ప్రకారం జరీర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ జాబిర్ బజ్లీ అనబడతారు. హిజ్రీ 10వ సంవత్సరంలో ఇస్లాం స్వీకరించారు. ఈయన గౌరవార్థం దైవప్రవక్త (సఅసం) దుప్పటి పరచి కూర్చోబెట్టారు. జిల్ ఖలాసా అనే విగ్రహాన్ని కూల్చడానికి ఈయన్ని పంపటం జరిగింది. ఆయన (స) కాలంలో యమన్ గవర్నర్‌గా కూడా నియమితులయ్యారు. "నేను ఇస్లాం స్వీకరించిన నాటినుంచీ ఎన్నడూ దైవప్రవక్త (స) నా పట్ల విముఖత చూపలేదు. సర్వదా చిరునవ్వుతో పలకరించేవారు" అని ఈయన తరచూ చెబుతుండేవారు. ఈయన పాదరక్షలు మరీ పొడవుగా ఉండేవి. మదాయన్ విజయయాత్రలో పాల్గొన్నారు. ఖాదిసియా యుద్ధంలో కుడిపక్ష దళానికి సారథ్యం వహించారు. ఈయన ఈ ఉమ్మత్ (ముస్లిం సమాజం)కు యూసుఫ్‌గా పరిగణించబడేవారు. హిజ్రీ 52 లేక 54 లో మరణించారు.

1085. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు :

(١٠٨٥) وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «لَا

هِجْرَةَ بَعْدَ الْفَتْحِ، وَلٰكِنْ جِهَادٌ وَنِيَّةٌ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

"(మక్కా) విజయం తరువాత హిజ్రత్ (వలస) లేదు. కాని జిహాద్ మరియు సత్సంకల్పం మాత్రం మిగిలిఉన్నాయి." (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

అంటే, మక్కా విజయం తరువాత అరేబియాలో ఇస్లామీయ వ్యవస్థ ఏర్పడింది. 'దారుస్సలాం' నెలకొన్నది. కాబట్టి ముస్లింలు ఒక ప్రాంతం నుంచి ఇంకొక ప్రాంతానికి అనవసరంగా ప్రస్థానం చేయవలసిన అవసరం లేదు. అయితే 'దారుల్ కుఫ్ర్'లో నివసించే ముస్లింలకు ధర్మావలంబనలో ఇక్కట్లు ఎదురయినట్లయితే వారు తమ ధర్మరక్షణ కోసం, తమ విశ్వాసాన్ని కాపాడుకోవటం కోసం సురక్షిత ప్రదేశాలకు తరలి వెళ్ళవచ్చు. మక్కానుండి మదీనాకు ప్రస్థానం చేయవలసిన అగత్యం లేదుగాని, దారుల్ కుఫ్రనుండి దారుస్సలామ్ వైపునకు, చెడు వ్యవస్థ నుండి సత్య ప్రధానమైన వ్యవస్థ వైపునకు ప్రస్థానం చేయవలసిన అవకాశం మాత్రం ఎప్పటికీ ఉంటుంది.

అలాగే దుష్ట శిక్షణ - శిష్ట రక్షణ నిమిత్తం చేసే జిహాద్ (ధర్మయుద్ధం) కూడా ఎప్పటికీ ఉంటుంది.

(١٠٨٦) وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللّٰهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1086. హజ్రత్ అబూ మూసా అష్అరీ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : "ఏ వ్యక్తి అయితే దైవవాక్కు ఉన్నతం కావాలన్న సంకల్పంతో పోరాడాడో అతడే దైవమార్గంలో పోరాడే సిసలయిన యోధుడు." (బుఖారీ, ముస్లిం)

(١٠٨٧) وَعَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ السَّعْدِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ

1087. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రవచించారని హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ సాదీ (రజి) చెప్పారు: "శత్రువులతో యుద్ధం కొనసాగుతున్నంత కాలం హిజ్రత్ (ప్రస్థానం) కొరకు ద్వారాలు తెరచుకునే ఉంటాయి."

ﷺ: «لَا تَنْقَطِعُ الْهِجْرَةُ مَا قُوتِلَ الْعَدُوُّ».
رَوَاهُ النَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ.

(దీనిని నసాయి ఉల్లేఖించగా, ఇబ్నె హిబ్బాన్ ప్రామాణికమైనదిగా ధృవీకరించారు)

సారాంశం

ఇస్లాం ఆరంభ కాలంలో ముస్లింల సంఖ్య చాలా తక్కువగా ఉండేది. ఆ రోజుల్లో ఇస్లాంకు కేంద్ర స్థానంగా వున్న మదీనా వైపునకు ముస్లింలు తరలిపోనిదే కేంద్రం బలపడదు. అందుచేత ఆ కాలంలో హిజ్రత్ చేయటం ప్రతి ముస్లింపై ఫర్జ్ (విధ్యుక్త ధర్మం) గావించబడింది. ఇబ్నె జరీర్ హదీసు ద్వారా స్పష్టమయ్యే ముఖ్యాంశం కూడా ఇదే.

అయితే కొంతకాలానికి పరిస్థితులలో ఆశించిన మార్పు వచ్చింది. మక్కా విజయం అనంతరం వివిధ ప్రాంతాలవారు, వివిధ తెగల వారు తండోపతండాలుగా ఇస్లాంలో ప్రవేశించసాగారు. ఇస్లామీయ రాజ్యం విస్తరించింది. అందుచేత ముస్లింలు హిజ్రత్ చేసి మదీనా వైపునకు రావటం తప్పనిసరి కాదని చెప్పబడింది.

కాని ప్రపంచంలోని ముస్లింలు - ఎవరైనాసరే - తమ ధర్మావలంబనలో కష్టాలు ఎదురైనపుడు వారు తమ విశ్వాసాన్ని కాపాడుకునే ఉద్దేశ్యంతో తమకు అనుకూలమైన ప్రదేశానికి వలసపోవచ్చు. ఈ అవకాశం ప్రళయదినం వరకూ ఉంటుంది. ఇబ్నె సాదీ (రజి) ఉల్లేఖించిన హదీసు సారాంశం ఇదే.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

అబ్దుల్లాహ్ బిన్ సాదీ (రజి) : ఖురషీ ఆమిరీ. వాఖిదీ కథనం ప్రకారం ఈయన హిజ్రీ 57లో మరణించారు. కాగా; సాదీ అసలు పేరు అమ్ర్ లేదా ఖదామ లేదా అబ్దుల్లాహ్ బిన్ వఖ్దాన్.

(١٠٨٨) وَعَنْ نَافِعٍ قَالَ: أَغَارَ رَسُولُ اللهِ ﷺ عَلَى بَنِي الْمُصْطَلِقِ، وَهُمْ غَارُّونَ، فَقَتَلَ مُقَاتِلَتَهُمْ، وَسَبَى ذَرَارِيَهُمْ. حَدَّثَنِي بِذَلِكَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1088. హజ్రత్ నాఫె (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) బనూ ముస్తలిఖ్ వారిపై దాడి జరిపినప్పుడు ఆ తెగవారంతా ప్రమత్తతకు లోనై ఉన్నారు. వారిలో యుద్ధం చేయగల వారిని ఆయన (స) హతమార్చి, వారి పిల్లలను ఖైదీలుగా పట్టుకున్నారు. అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉమర్ - రజి - ఈ సంగతిని నాకు వివరించారు.''

(బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

'బనూ ముస్తలిఖ్' అనేది అరేబియాలోని ఒక సుప్రసిద్ధ తెగ. ఈ తెగతో హిజ్రీ 6వ యేట దైవప్రవక్త (స) తలపడవలసి వచ్చింది. ముస్తలిఖ్ తెగవారు ముస్లింలతో యుద్ధానికి సిద్ధంగా ఉన్నారన్న వార్త అందటంతో దైవప్రవక్త (స) ఈ తెగపై ఆకస్మిక దాడి జరిపారు. ఆ సమయంలో ముస్తలిఖ్ తెగవారు ఎంతో అజాగ్రత్తతకు, అలసత్వానికి గురై ఉన్నారు. ముస్లిం సేనలు ఆ తెగకు చెందిన మహిళలను, వృద్ధులను, చిన్న పిల్లలను బందీలుగా పట్టుకుని, కదనానికి కాలు దువ్వగల వారిని వధించారు. ఇది మురైసియా యుద్ధంగా పేరుమోసింది.

హజ్రత్ జువైరియ (ర.అన్హా) యుద్ధ ఖైదీగా పట్టుబడింది ఈ యుద్ధంలోనే. నిజానికి ఈమె హజ్రత్ సాబిత్ బిన్ ఖైస్ బిన్ షిమాస్ వాటాలోకి 'విజయప్రాప్తి'గా వచ్చారు. అయితే ఆయన ఆమెతో 'ముకాతబత్' (నిర్ణీత మొత్తంపై విడుదల చేసేందుకు ఒప్పందం) చేసుకున్నారు. ఆ నిర్ణీత సొమ్మును దైవప్రవక్త (స) స్వయంగా చెల్లించి ఆమెను వివాహమాడారు. దైవప్రవక్త (స) హజ్రత్ జువైరియా (ర.అన్హా) ను నికాహ్ చేసుకున్నారన్న వార్త వినగానే ముస్లింలు ఆమె తెగకు చెందిన యుద్ధ ఖైదీలను విడుదల చేసేశారు. ఈ విధంగా హజ్రత్ జువైరియా (ర.అన్హా) తన జాతి ప్రజల పాలిట ఎంతో శుభకరంగా పరిణమించారు. ఇఫ్క్ సంఘటన (హజ్రత్ ఆయిషా - ర.అన్హా -పై అపనింద మోపబడిన సంఘటన) కూడా ఈ యుద్ధ సందర్భంగానే జరిగింది. ఇంతకు ముందు ఇది పేర్కొనబడింది.

(١٠٨٩) وَعَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ ﷺ إِذَا أَمَّرَ أَمِيراً عَلَىٰ جَيْشٍ أَوْ سَرِيَّةٍ، أَوْصَاهُ فِي خَاصَّتِهِ بِتَقْوَى اللهِ، وَبِمَنْ مَّعَهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ خَيْراً، ثُمَّ قَالَ: «اُغْزُوا بِسْمِ اللهِ فِي سَبِيلِ اللهِ، قَاتِلُوا مَنْ كَفَرَ بِاللهِ، اُغْزُوا، وَلاَ تَغُلُّوا، وَلاَ تَغْدِرُوا، وَلاَ تُمَثِّلُوا، وَلاَ تَقْتُلُوا وَلِيداً، وَإِذَا لَقِيتَ عَدُوَّكَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، فَادْعُهُمْ إِلَى ثَلاَثِ خِصَالٍ، فَأَيَّتُهُنَّ أَجَابُوكَ إِلَيْهَا فَاقْبَلْ مِنْهُمْ، وَكُفَّ عَنْهُمْ: اُدْعُهُمْ إِلَى الإِسْلاَمِ، فَإِنْ أَجَابُوكَ فَاقْبَلْ مِنْهُمْ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى التَّحَوُّلِ

1089. హజ్రత్ సులైమాన్ బిన్ బురైద తన తండ్రి ఆధారంగా చేసిన కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఎప్పుడైనా సైన్యానికి లేక దళానికి ఎవరి నయినా సేనాధిపతిగా నియమిస్తున్నప్పుడు అతనికి దైవభీతిని నూరిపోసే వారు. తన ముస్లిం సోదరుల యెడల శ్రేయోభిలాషిగా మెలగాలని ఉపదేశం చేవారు. అనంతరం ఇలా తాకీదు చేసే వారు : "అల్లాహ్ పేరుతో, అల్లాహ్ మార్గంలో పోరాడేందుకు బయలుదేరు. దైవధిక్కారులతో, అవిశ్వాసులతో పోరాడు. అవినీతికి పాల్పడకు. ద్రోహం చేయకు. అమానుషంగా ప్రవర్తించకు.

مِنْ دَارِهِمْ إِلَى دَارِ الْمُهَاجِرِينَ، فَإِنْ أَبَوْا فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّهُمْ يَكُونُونَ كَأَعْرَابِ الْمُسْلِمِينَ: وَلاَ يَكُونُ لَهُمْ فِي الْغَنِيمَةِ والْفَيْءِ شَيْءٌ إِلاَّ أَنْ يُجَاهِدُوا مَعَ الْمُسْلِمِينَ، فَإِنْ هُمْ أَبَوْا: فَاسْأَلْهُمُ الْجِزْيَةَ، فَإِنْ هُمْ أَجَابُوكَ، فَاقْبَلْ مِنْهُمْ، فَإِنْ هُمْ أَبَوْا فَاسْتَعِنْ بِاللهِ تَعَالَى وَقَاتِلْهُمْ، وَإِذَا حَاصَرْتَ أَهْلَ حِصْنٍ:

పసివాళ్ళను చంపకు. బహుదైవోపాసకులతో, శత్రువులతో ముఖాముఖీ అయినపుడు -యుద్ధానికి ముందు వారి ఎదుట మూడు ప్రతిపాదనలను పెట్టు. వాటిలో వారు దేన్ని శిరసావహించినా నువ్వు దాన్ని ఒప్పుకో. వారితో పోరాడకు. తరువాత, వారు తమ ఇల్లూ వాకిలిని విడిచిపెట్టి ముహాజిర్ల దేశం (దారుస్సలాం) వైపునకు తరలి రమ్మని వారికి చెప్పు. ఒకవేళ వారు నిరాకరిస్తే వారికి లభించే హక్కులు పల్లె ప్రాంతాల ముస్లింలకు లభించే హక్కులతో మాత్రమే సమానంగా ఉంటాయనీ, ముస్లింలతో కలసి ధర్మ యుద్ధంలో పాల్గొంటేతప్ప విజయప్రాప్తి (మాలె గనీమత్) లోగానీ, 'ఫై' ధనంలో గానీ వాటా లభించదనీ వారికి స్పష్టంగా చెప్పేయి. ఈ ప్రతిపాదనను కూడా వాళ్లు నిరాకరిస్తే వారి నుండి 'జిజ్‌యా' వసూలు చెయ్యి. ఒకవేళ వారు దీన్ని కూడా శిరసావహిస్తే నువ్వు కూడా దీన్ని ఆమోదించు. వాళ్లు కాదంటే మాత్రం దైవసహాయాన్ని అర్థిస్తూ వారితో పోరాటం మొదలెట్టు. నువ్వు ఏదైనా కోటను ముట్టడించినపుడు - అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్త (స) పూచీ షరతుపై వారు ఆత్మ సమర్పణ చేయదలిస్తే నువ్వు ఆ బాధ్యతను స్వీకరిం

فَأَرَادُوكَ أَنْ تَجْعَلَ لَهُمْ ذِمَّةَ اللهِ وَذِمَّةَ نَبِيِّهِ فَلاَ تَفْعَلْ، وَلَكِنِ اجْعَلْ لَهُمْ ذِمَّتَكَ، فَإِنَّكُمْ أَنْ تَخْفِرُوا ذِمَمَكُمْ أَهْوَنُ مِنْ أَنْ تَخْفِرُوا ذِمَّةَ اللهِ، وَإِذَا أَرَادُوكَ أَنْ تُنْزِلَهُمْ عَلَى حُكْمِ اللهِ فَلاَ تَفْعَلْ، بَلْ عَلَى حُكْمِكَ، فَإِنَّكَ لاَ تَدْرِي أَتُصِيبُ فِيهِمْ حُكْمَ اللهِ أَمْ لاَ». أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

చకు. దానికి బదులు నువ్వు నీ తరపున ఆ మేరకు హామీని ఇవ్వు (దీనికి విరుద్ధం గా వ్యవహరించకు). ఎందుకంటే ఒకవేళ మీరు మీరిచ్చిన హామీని భంగ పరిస్తే ఇది దేవుని పూచీకత్తును భంగపరచటం కన్నా చాలా తేలికైనది. నువ్వు వాళ్ళను దైవాజ్ఞ మేరకు రాజీ పడేలా వాళ్లు కోరితే అలా చేయకు. నీ ఆజ్ఞ, నీ నిర్ణయంపై వాళ్లు రాజీకి వచ్చేలా చూసుకో. ఎందుకంటే, దైవనిర్ణయం, దైవప్రణాళిక ఏమిటో ఊహించగలిగే జ్ఞానం నీకు లేదు." (ముస్లిం)

సారాంశం

ఈ హదీసులో యుద్ధ నియమ నిబంధనలకు, వ్యూహానికి సంబంధించిన నిర్దిష్టమైన, ప్రామాణికమైన సూచనలు ఉన్నాయి. ధర్మవేత్తలు పలుకోణాల నుండి వీటిని విశ్లేషించారు. అయితే ఆ విశ్లేషణల్లో వైవిధ్యం ఉంది. వాటి వివరాల్లోకి పోతే చర్చ సుదీర్ఘమవుతుంది.

(١٠٩٠) وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ إِذَا أَرَادَ غَزْوَةً وَرَّى بِغَيْرِهَا. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1090. హజ్రత్ కాబ్ బిన్ మాలిక్ (రజి) ఉల్లేఖనం : "దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఏదైనా యుద్ధానికి వెళ్ళదలచినపుడు గోప్యంగా వ్యూహ రచన చేసేవారు." (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

పై హదీసు(అరబీ)లో 'తౌరియ' అనే పదం వచ్చింది. ఇది యుద్ధతంత్రంలో భాగం. వెళ్ళవలసింది ఒక చోటికయితే వేరితర ప్రదేశాల గురించి చర్చించటం, ఒక దిశలో పయనించవలసి ఉంటే వేరొక దిశ గురించి వాకబు చేయటం - ఇదంతా వ్యూహరచన క్రిందికి వస్తుంది. శత్రువు గూఢచారులను, విరోధులను ఏమార్చడానికి, తమ సేనలను ఒకే త్రాటిపై నడిపించడానికి ఇలా పకడ్బందీగా వ్యవహరించటం అవసరం. ఈ వ్యూహరచన 'మోసం' క్రిందికి రాదు.

(١٠٩١) وَعَنْ مَعْقِلٍ، أَنَّ النُّعْمَانَ بْنَ مُقَرِّنٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: شَهِدْتُ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ، إِذَا لَمْ يُقَاتِلْ أَوَّلَ النَّهَارِ أَخَّرَ الْقِتَالَ حَتّٰى تَزُولَ الشَّمْسُ، وَتَهُبَّ الرِّيَاحُ وَيَنْزِلَ النَّصْرُ. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالثَّلَاثَةُ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ، وَأَصْلُهُ فِي الْبُخَارِيِّ.

1091. హజ్రత్ మాఖిల్ కథనం : హజ్రత్ నూమాన్ బిన్ ముఖర్రిన్ (రజి) ఇలా తెలిపారు - నేను దైవప్రవక్త (సఅసం)తో కలసి యుద్ధాలలో పాల్గొనేవాణ్ణి. ఆయన (స) ఉదయం పూట యుద్ధాన్ని ఆరంభించని పక్షంలో పొద్దు వాలిన పిదప ఆరంభించేవారు. అప్పుడు అనుకూల పవనాలు వీచి (సేనలకు దైవ) సహాయమందేది." (దీనిని అహ్మద్ మరియు 'ముగ్గురూ' ఉల్లేఖించారు. హాకిమ్ దీనిని దృఢమైనదిగా పేర్కొన్నారు. దీని మూలం బుఖారీలో ఉంది)

సారాంశం

యుద్ధం తెల్లవారినప్పుడుగానీ, మధ్యాహ్నం వేడితగ్గిన తరువాత గానీ మొదలెట్టాలనీ, ఈ రెండు వేళలు సేనల కొరకు ఆహ్లాదకరంగా ఉంటాయని ఈ హదీసు సారాంశం.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

నూమాన్ బిన్ ముఖర్రిన్ (రజి) : ముజన్ తెగకు చెందిన సహాబి. అబూబకర్ సిద్దీఖ్ (రజి), ఉమర్ ఫారూఖ్ (రజి)ల ఖిలాఫత్ కాలంలో ముస్లిం సేనలకు సారథ్యం వహించిన వారిలో ఈయన కూడా ఉన్నారు. ఈయన తన ఏడుగురు సోదరులతో కలసి హిజ్రత్ (వలస) చేశారు. అస్బహాన్ ప్రాంతాన్ని జయించారు. హిజ్రీ 21లో నహావంద్ యుద్ధంలో వీరమరణం పొందారు.

(١٠٩٢) وَعَنِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ عَنِ الذَّرَارِيِّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، يُبَيَّتُونَ، فَيُصِيبُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذَرَارِيِّهِمْ، فَقَالَ: «هُمْ مِنْهُمْ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1092. హజ్రత్ సాబ్ బిన్ జస్సామ (రజి) కథనం : బహు దైవారాధకులపై మెరుపు దాడి చేసినప్పుడు వారి స్త్రీలు, పిల్లలను కూడా హతమార్చటం జరుగుతుంది (మరి ఈ చర్య ధర్మసమ్మతమేనా?) అని దైవప్రవక్త (సఅసం) సమక్షంలో సందేహపడగా "వారు కూడా వాళ్ళ వాళ్ళే కదా!" అని ఆయన (స) అన్నారు.

(బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

ఇంతకుముందు వచ్చిన ఒక హదీసులో - యుద్ధ సందర్భాలలో పిల్లలను హతమార్చ రాదని చెప్పబడింది. బహుశా ఈ హదీసు ఆధారంగానే యుద్ధ సమయంలో అవిశ్వాసుల పిల్లల జోలికి సుతరామూ పోరాదని ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మ.లై), ఇమామ్ ఔజాయి (రహ్మ.లై) భావిస్తున్నారు. అయితే ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా - లక్ష్యాన్ని పెట్టుకుని - పసిపిల్లలను చంపరాదని ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మ.లై), ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రహ్మ.లై) మరియు అధిక సంఖ్యాక పండితులు అభిప్రాయపడ్డారు.

(١٠٩٣) وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِرَجُلٍ تَبِعَهُ فِي يَوْمِ بَدْرٍ: «ارْجِعْ، فَلَنْ أَسْتَعِينَ بِمُشْرِكٍ». رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

1093. హ|జత్ ఆయిషా (ర.అన్హా) కథనం: బద్ర్ (యుద్ధ) దినాన తన పక్షాన వచ్చి చేరిన వ్యక్తినుద్దేశ్యించి దైవప్రవక్త (సఅసం), "తిరిగి వెళ్ళిపో. నేను బహుదైవోపాసకుని (ముష్రిక్) సహాయం కోరడం లేదు" అని అన్నారు. (ముస్లిం)

సారాంశం

యుద్ధ రంగంలో ముష్రిక్ (బహుదైవారాధకుని) సహాయ సహకారాలను పొందడానికి దైవప్రవక్త (సఅసం) సుతరామూ ఒప్పుకోలేదని ఈ హదీసు ద్వారా స్పష్టమవుతున్నది. ఈ సంఘటన పూర్వాపరాలు ఇవి: బద్ర్ యుద్ధ మైదానం వైపునకు దైవప్రవక్త (సఅసం) తరలి వెళుతున్నారు. 'హ|్ర' అనే స్థలం వద్దకు ఆయన చేరుకున్నప్పుడు ఒక ముష్రిక్కు ఎదురు పడ్డాడు. అతడు సాహసవంతుడే గాక బలశాలి కూడా. 'మీతో కలసి యుద్ధం చేసి విజయప్రాప్తి (మాలె గనీమత్) లో పాలుపంచుకోదలుస్తున్నాను' అని అతడు ప్రతిపాదించాడు. దానికి దైవ ప్రవక్త (స), "నువ్వు అల్లాహ్‌ను విశ్వసిస్తున్నావా? లేదా?" అని నిలదీశారు. 'లేదు' అన్నాడతను. "అయితే నేను బహుదైవారాధకుడైన ఏ వ్యక్తి సహాయాన్నీ కోరుకోవటం లేద"ని ఆయన (స) నిర్థిష్టంగా చెప్పేశారు. అప్పుడతను ఇస్లాం స్వీకరించగా, ముస్లింల తరపున పోరాడటానికి అనుమతి ఇవ్వబడింది.

మరి అవిశ్వాసి (కాఫిర్) అయిన వ్యక్తి సహాయం పొందవచ్చా? అన్న సందేహం కూడా ఈ సందర్భంగా జనించవచ్చు. పొందవచ్చునని ఒక వర్గం అంటున్నది. అవసరం మేరకు సహాయ సహకారాలు పొందవచ్చునని ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రహ్మ.లై) మరియు ఆయన అనుయాయులు తలపోస్తున్నారు. హునైన్ యుద్ధ సందర్భంగా దైవప్రవక్త (స) సఫ్వాన్ బిన్ ఉమయ్య తదితరుల నుండి ఆయుధాలను తీసుకోవడాన్ని, ఖైనుఖా యూదుల సహకారం పొందడాన్ని ఇక్కడ ఉదాహరించటం జరిగింది. తేలిందేమంటే యుద్ధ సామగ్రిగానీ, వ్యక్తుల అవసరంగానీ తీవ్రంగా ఏర్పడినపుడు సహకారం పొందటం విపరీతం కాదు.

(١٠٩٤) وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ رَأَى امْرَأَةً مَقْتُولَةً فِي بَعْضِ مَغَازِيهِ، فَأَنْكَرَ قَتْلَ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1094. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) తాను పాల్గొన్న ఒక యుద్ధంలో ఒక స్త్రీ వధించబడటం చూసి, స్త్రీలను, పిల్లలను హతమార్చే చర్యనుండి (అనుచరుల్ని) వారించారు. (బుఖారీ, ముస్లిం)

(١٠٩٥) وَعَنْ سَمُرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «اقْتُلُوا شُيُوخَ الْمُشْرِكِينَ، وَاسْتَبْقُوا شَرْخَهُمْ». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ.

1095. హజ్రత్ సమురా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు : "ముష్రిక్కులలోని అనుభవజ్ఞులను, నిపుణులను వధించండి. ప్రాజ్ఞ వయస్సుకు చేరని వారిని మిగిల్చి ఉంచండి." (అబూదావూద్ దీనిని ఉల్లేఖించగా, తిర్మిజీ ప్రామాణికమైనదిగా ఖరారు చేశారు)

సారాంశం

శత్రుపక్షాన ఉన్న వారిలోని వృద్ధులను, అనుభవజ్ఞులను వధించమనటంలోని అంతర్యం ఏమిటంటే వాళ్లు రణనీతిలో ఆరితేరిన వారై ఉంటారు. ప్రత్యర్థిని ఎలా ఎదుర్కోవాలో, ఏ సమయంలో ఏ వ్యూహాన్ని అమలుపరచాలో వారికి క్షుణ్ణంగా తెలుసు. అందుకే ఇలాంటి నిపుణుల్ని తుదముట్టిస్తే **శత్రుసేనల్ని మానసికంగా కృంగదీసినట్టవుతుంది.** ఇక యుక్త వయస్సుకు చేరని పసివాళ్లను వదలిపెట్టమనటంలోని మర్మం ఏమిటంటే; భవిష్యత్తులో ఈ నవతరం సత్యాసత్యాలను, ధర్మాధర్మాలను పరికించి సత్యాన్ని స్వీకరించవచ్చు! సత్యధర్మ ఉన్నతికై పాటుపడవచ్చు. కాని వయస్సు మీదపడిన వారిలో ఈ 'స్వీకృత'గుణం బహు స్వల్పంగా ఉంటుంది.

(١٠٩٦) وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّهُمْ تَبَارَزُوا يَوْمَ بَدْرٍ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ، وَأَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ مُطَوَّلًا.

1096. బద్ర్ (సంగ్రామం జరిగిన) రోజున తాము వాళ్ళకు(అవిశ్వాసులకు) సవాలు చేశామని హజ్రత్ అలీ (రజి) తెలిపారు (బుఖారీ). అబూదావూద్‌లో ఈ హదీసు సవివరంగా ఉంది.

సారాంశం

సవాలు విసిరిన వారిలో హజ్రత్ అలీ (రజి), హజ్రత్ హమ్జా (రజి), ఉబైద బిన్ హారిస్ (రజి) ముఖ్యులు. హదీసు మూలంలో 'ముబారజత్' గురించి చెప్పబడింది. అంటే; యుద్ధరంగంలో ఇరుపక్షాల వారూ తమ సేనలను మోహరించి ఉండగా యుద్ధం ప్రారంభించే ముందు ఇద్దరు లేక అంతకన్నా ఎక్కువ మంది యువకులు ముందుకు వచ్చి శత్రు సేనల్లోని యువకులను యుద్ధం కొరకు రమ్మని సవాలు చేస్తారు. దమ్ముంటే ముందుకు రమ్మంటూ ఉసిగొల్పుతారు. ఆ విధంగా ఇరుపక్షాలకు చెందిన కొంతమంది యోధుల మధ్య వ్యక్తిగత స్థాయి పోరాటం జరుగుతుంది. ఈ దృశ్యాన్ని ప్రత్యక్షంగా తిలకించిన ఇరుపక్షాల సేనలూ అప్పటికప్పుడు తమ శ్రేణులను రూపొందించుకుని కయ్యానికి కాలుదువ్వుతాయి. అసలు యుద్ధం అప్పుడు మొదలవుతుంది.

ఇకపోతే; పై హదీసులో ప్రస్తావనకు వచ్చిన 'ముబారజత్' (సవాలు)లో హజ్రత్ అలీ (రజి) వలీద్ బిన్ ఉతబాను వధించారు. హజ్రత్ హమ్జా (రజి) షైబ బిన్ రబీయాను అంతమొందించారు. హజ్రత్ ఉబైద బిన్ హారిస్ (రజి) - ఉతబా బిన్ రబీయాల మధ్య హోరాహోరి పోరు జరుగుతోంది. హజ్రత్ అలీ, హజ్రత్ హమ్జాలు ఉతబాపై ఒక్క ఉదుటున లంఘించి అతని కథను కంచికి చేర్చారు. హజ్రత్ ఉబైద (రజి) తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. ఆయన్ని వారిరువురూ ఎత్తుకు వచ్చారు. తొడకు తగిలిన గాయం వల్ల రక్తం ఎక్కువగా స్రవించి, మదీనాకు తిరిగి వస్తున్న సమయంలో ఆయన తనువు చాలించారు.

(١٠٩٧) وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: إِنَّمَا نَزَلَتْ هٰذِهِ الْآيَةُ فِينَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ، يَعْنِي قَوْلَهُ تَعَالَى ﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾ قَالَهُ رَدًّا عَلٰى مَنْ أَنْكَرَ عَلٰى مَنْ حَمَلَ عَلٰى صَفِّ الرُّومِ حَتّٰى دَخَلَ فِيهِمْ. رَوَاهُ الثَّلَاثَةُ، وَصَحَّحَهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ حِبَّانَ وَالْحَاكِمُ.

1097. హజ్రత్ అబూ అయ్యూబ్ అన్సారీ (రజి) కథనం: ఈ ఆయతు మాకు (అన్సార్లకు) అనుకూలంగా అవతరించింది - "చేతులారా మిమ్మల్ని మీరు వినాశం పాలు చేసుకోకండి." (2:195) రోమనుల సైనిక పంక్తులపై మెరుపుదాడి చేసి, వారి పంక్తుల్లోకి దూసుకుపోయిన వాళ్ల చర్యను ఖండిస్తూ హజ్రత్ అబూ అయ్యూబ్ (రజి) ఈ సూక్తిని ఉదాహరించారు. (దీనిని 'ముగ్గురు' ఉల్లేఖించారు. తిర్మిజీ, ఇబ్నె హిబ్బాన్, హాకిమ్‌లు ముగ్గురూ దీనిని ప్రామాణికమైన హదీసుగా నిర్ధారించారు)

సారాంశం

అస్లం బిన్ అబూ ఇమ్రాన్ ఈ హదీసు సందర్భాన్ని గురించి ఇలా వివరించారు : మేము ఇస్తాంబుల్‌లో ఉన్నాము. రోమనుల ఒక పెద్ద సైనిక సమూహం తమను నిలువరించడానికి ముందుకు వచ్చింది. ఆ సమయంలో ముస్లిం సైన్యంలోని ఒక యోధుడు రోమనులపై ఆకస్మిక దాడిచేసి, వారి పంక్తుల్లోకి దూసుకుపోయాడు. సురక్షితంగా తిరిగి వచ్చాడు. అతని పరాక్రమాన్ని, ధైర్య సాహసాలను, తెగువను చూసిన ముస్లింలు అతన్ని శ్లాఘిస్తూ 'సుబ్‌హానల్లాహ్' అని అన్నారు. తన ప్రాణాన్ని పణంగా పెట్టడానికి సిద్ధమయ్యాడు కదా! అని అబ్బురం చెందారు. అప్పుడు హజ్రత్ అబూ అయ్యూబ్ (రజి) కల్పించుకుని దివ్య ఖుర్‌ఆన్‌లోని సూక్తిని ఉదాహరించారు. ఈ సూక్తి అన్సార్ వర్గీయులను దృష్టిలో పెట్టుకునే అవతరించిందనీ, అయితే మీరందరూ ఈ సూక్తిని అర్థం చేసుకోవటంలో పొరబడుతున్నారని అన్నారు. తరువాత ఆయన ఈ సూక్తి యొక్క అసలు సందర్భాన్నీ, భావాన్ని తన సోదరులకు విశదీకరించారు.....

(١٠٩٨) وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: حَرَّقَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ نَخْلَ بَنِي النَّضِيرِ، وَقَطَّعَ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1098. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) బనూ నజీర్‌కు చెందిన ఖర్జూర చెట్లను నరికి వేయించారు, అగ్నికి ఆహుతి చేశారు. (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

బనూ నజీర్ అనేది యూదుల ఒక తెగ. ఈ తెగవారు మదీనా నగరానికి దక్షిణాన నివసించేవారు. మహాప్రవక్త (సఅసం)కు - యూదులకు మధ్య అంతకు ముందు మైత్రీ ఒప్పందం ఉండేది. కాని యూదులు ఒప్పందాన్ని ఉల్లంఘించి ఇస్లాం విరోధులతో కుమ్మక్కు అవడమేగాక, దైవప్రవక్త (సఅసం)ను హతమార్చడానికి కుట్రపన్నారు. అందువల్ల దైవప్రవక్త (సఅసం) బనూ నజీర్‌ను శిక్షించదలచి వారి కోటలను ముట్టడించారు. 15 రోజుల వరకూ దిగ్బంధం చేశారు. అనంతరం వారిని మదీనా నుండి నగర బహిష్కరణ శిక్ష విధించారు. వారి ఖర్జూర చెట్లను నరికి వేయమని చెప్పింది ఈ ముట్టడి సందర్భంగానే. సాధారణ సమయాలలో పండ్లు ఫలాలనిచ్చే తోటలను, వృక్షాలను నరకటం సమ్మతం కాదు గాని అసాధారణ, అనివార్య పరిస్థితుల్లో - శత్రువు మెడలు వంచడానికి - ఈ చర్య గైకొనటం సమ్మతమేనని ఈ హదీసు ద్వారా స్పష్టమవుతోంది.

(١٠٩٩) وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ: «لَا تَغُلُّوا، فَإِنَّ الْغُلُولَ نَارٌ وَعَارٌ عَلَى

1099. హజ్రత్ ఉబాద బిన్ సామిత్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : "(విజయప్రాప్తిలో) అవినీతికి

أَصْحَابِهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ». رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ.

పాల్పడకండి. ఇది (ఈ అవినీతి మరియు ద్రోహం) ఇహలోకంలోనూ, పరలోకం లోనూ అగ్నికి, పరాభవానికి కారణభూత మవుతుంది. (దీనిని అహ్మద్ మరియు నసాయి ఉల్లేఖించారు. ఇబ్నె హిబ్బాన్ దీనిని ప్రామాణికమైనదిగా పేర్కొన్నారు)

సారాంశం

అప్పగింతల్లో, మాలె గనీమత్ (విజయప్రాప్తి)లో అవినీతికి పాల్పడటం, అక్రమంగా స్వాహా చేయటం చాలా పెద్ద అపరాధమని, ఈ ద్రోహానికి పాల్పడినవారు ప్రపంచ జీవితంలోనూ, పారలౌకిక జగతిలోనూ ఘోర అవమానానికి గురవటం ఖాయమనీ ఈ హదీసు చెబుతోంది. ముస్లిం యోధుడనబడేవాడు నిజాయితీపరునిగా మసలుకోవాలి. అవినీతిపరునిగా, మోస గాడుగా కళంకం తెచ్చుకోకూడదు. ఆస్తిపాస్తులను, విజయ ధనాన్ని ప్రోగుచేసుకోవటమే లక్ష్యంగా పెట్టుకోకుండా దైవప్రసన్నతను చూరగొనటాన్ని దైవహక్కుకు ఉన్నతిని కల్పించడాన్నే తన అసలు జీవన ధ్యేయంగా పెట్టుకోవాలి. ఈ ధ్యేయానికి కట్టుబడి ఉంటే ప్రపంచంలోనూ, పరలోకంలోనూ కూడా అతడు ఉన్నత సోపానాలను అధిరోహిస్తాడు. పరాభవం, అవమానం అతని దరికి రావు.

(١١٠٠) وَعَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَضَى بِالسَّلَبِ لِلْقَاتِلِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَأَصْلُهُ عِنْدَ مُسْلِمٍ.

1100. హజ్రత్ ఔఫ్ బిన్ మాలిక్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఈ విధంగా నిర్ణయిం చారు: "(ధర్మయుద్ధంలో చంపబడిన వాని) సాధన సంపత్తులు చంపిన వానికే దక్కుతాయి." (దీనిని అబూదావూద్ ఉల్లేఖించారు. దీని మూలం 'ముస్లిం' లో వుంది)

సారాంశం

అరబీలో 'సలబ్' అనే పదం వాడబడింది. సలబ్ అంటే యుద్ధంలో పోరాడి హతుడైన అవిశ్వాసి యొక్క వస్త్రాలు యుద్ధ సామగ్రి అని మెజారిటీ పండితులు భావిస్తున్నారు. అయితే వాహనంగా ఉపయోగపడే జంతువు ఈ పరిధిలోకి రాదని ఇమామ్ అహ్మద్ (రహ్మ.లై)

అభిప్రాయపడ్డారు. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మాలై) దృష్టిలో 'సలబ్' అంటే అవిశ్వాసుల యుద్ధ సామగ్రి.

(١١٠١) وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ - فِي قِصَّةِ قَتْلِ أَبِي جَهْلٍ - قَالَ: فَابْتَدَرَاهُ بِسَيْفَيْهِمَا، حَتّٰى قَتَلَاهُ، ثُمَّ انْصَرَفَا إِلَى رَسُولِ اللّٰهِ ﷺ، فَأَخْبَرَاهُ، فَقَالَ: «**أَيُّكُمَا قَتَلَهُ؟ هَلْ مَسَحْتُمَا سَيْفَيْكُمَا؟**» قَالَا: لَا، قَالَ: فَنَظَرَ فِيهِمَا، فَقَالَ: «**كِلَاكُمَا قَتَلَهُ**» فَقَضَى ﷺ بِسَلَبِهِ لِمُعَاذِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْجَمُوحِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1101. హజ్రత్ అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ ఔఫ్ (రజి) అబూ జహల్ వధ గురించి వివరిస్తూ ఇలా అన్నారు : "(ఆ కుర్రవాళ్ళు) ఇద్దరూ తమ తమ ఖడ్గాలతో అబూ జహల్ వైపునకు దూసుకుపోయి అతన్ని హతమార్చారు. తరువాత వాళ్ళు దైవ ప్రవక్త (సఅసం) వైపునకు మరలివచ్చి, అబూ జహల్ కథ సమాప్తమైనట్లు తెలిపారు. అది విని "మీ ఇద్దరిలో అతడ్ని ఎవరు వధించారు?" అని దైవ ప్రవక్త (సఅసం) దర్యాప్తు చేశారు. "మీరు మీ ఖడ్గాలు కడుక్కున్నారా?" అని కూడా ఆయన (స) ప్రశ్నించారు. లేదని వాళ్లు సమాధానమిచ్చారు. దైవప్రవక్త (స) వారిద్దరి కరవాలాలను పరిశీలించి "మీరిద్దరూ అతడ్ని హతమార్చార"ని నిర్ధారించారు. తరువాత దైవప్రవక్త (సఅసం) అతని యుద్ధసామగ్రినంతటినీ ముఆజ్ బిన్ అమ్ర్ బిన్ జమూహ్‌కు ఇవ్వాలని నిర్ణయించారు.

(బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

ఇద్దరికి చెందవలసిన సంపదను ఒక్కరికే ఎలా ఇచ్చారన్న సందేహం కలుగవచ్చు. కాని అబూ జహల్ వధలో భాగస్థుడైన మరో యోధుడు ముఆజ్ బిన్ అఫ్రా ఆ రోజే యుద్ధం చేస్తూ అమరగతి నొందారు. అందువల్ల అబూ జహల్ సాధన, సంపత్తి అంతా ఒక్కరికే దక్కింది.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

ముఆజ్ బిన్ అమ్ర్ బిన్ జమూహ్ (రజి) : అన్సారీ. ఖజ్రజ్ తెగకు చెందినవారు.

సులమీగా పిలువబడేవారు. బైతె అఖబాలోనూ, బద్ర్ సంగ్రామంలోనూ పాల్గొన్నారు. అబూ జహల్ కాలిని, తలను అతని శరీరం నుండి వేరుచేసింది ఈయనే. అబూ జహల్ కుమారుడైన ఇక్రిమ వేసిన వేటుకు ఈయన చేయి తెగిపోయింది. హజ్రత్ ఉస్మాన్ (రజి) ఖిలాఫత్ కాలంలో ఈయన మరణించారు.

(١١٠٢) وَعَنْ مَكْحُولٍ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَصَبَ الْمَنْجَنِيقَ عَلَىٰ أَهْلِ الطَّائِفِ. أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ فِي الْمَرَاسِيلِ، وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ، وَوَصَلَهُ الْعُقَيْلِيُّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ، عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ.

1102. హజ్రత్ మక్హూల్ (రజి) కథనం: దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) తాయఫ్ వాసులను ఎదుర్కోవడానికి ఒక వినూత్న యుద్ధ పరికరాన్ని ఆవిష్కరించారు. (దీనిని అబూదావూద్ తన 'మురాసీల్'లో పొందుపరచారు. దీని ఉల్లేఖకులు నమ్మకస్థులు. అయితే ఉఖైల్‌గారు హజ్రత్ అలీ (రజి) నుండి అందిన బలహీన పరంపర ఆధారంగా దీనిని 'మౌసూల్'గా ఖరారు చేశారు)

సారాంశం

అరబీలో 'మున్జనిఖ్' అనే పదం ఉంది. అదొక ఆయుధ పరికరం. దాని ద్వారా, పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లు బద్దలుగొట్టబడేవి. కోట గోడలు కూల్చబడేవి. పటిష్టమైన, ఎత్తయిన కట్టడాలు నేలమట్టం చేయబడేవి. మహాప్రవక్త (సఅసం) ఇటువంటి యుద్ధపరికరాన్ని స్థాపించడాన్నిబట్టి అర్థమయ్యేదేమిటంటే శత్రువును చిత్తు చేయడానికి, విరోధి బలాన్ని నిర్వీర్యం చేయడానికి వినూత్న పద్ధతులను అవలంబించటం, నూతన ఆయుధాలను ఆవిష్కరించటం అవసరం. నేటి ఆధునీక యుగంలో అణ్వస్త్రాలు, అధునాతన మిజైళ్ళు తయారవుతున్న సంగతిని విస్మరించలేము కదా! మారణాయుధాల వల్ల మానవతకు, ప్రపంచ శాంతికి తీవ్రమయిన ముప్పు పొంచి ఉన్నప్పటికీ 'సంతులనం' కోసం వాటిని తయారు చేయక తప్పటం లేదని అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు వాదించటం గమనార్హం.

ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసే మరో ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే తాయఫ్ వాసులకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన యుద్ధంలో మహాప్రవక్త (స) కూడా పాల్గొన్నారు. శత్రువర్గానికి చెందిన వారు కోట ద్వారాలు మూసేసుకుని లొంగిపోవడానికి సిద్ధంగా లేని పక్షంలో ఫిరంగుల ద్వారా, అధునాతన ఆయుధాల ద్వారా దాడిచేయవచ్చనీ, ఈ దాడిలో మహిళలకు, పసివాళ్ళకు ఒకవేళ ప్రాణ నష్టం కలిగితే సైనికులు నిందార్హులు కారని కూడా తెలుస్తోంది.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

మక్హూల్ : ఈయన డెమాస్కస్ పౌరులు. సిరియాకు చెందిన ప్రఖ్యాత ధర్మవేత్తలలో,

పండితులలో ఒకరు. సిరియాలో ఈయన్ని మించిన ఫఖీ (ధర్మవేత్త) నా దృష్టికి రాలేదని అబూ హాతిమ్ వక్కాణించారు. హి॥జ్రీ 113లో ఈయన మరణించారు.

(١١٠٣) وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ مَكَّةَ، وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ، فَلَمَّا نَزَعَهُ جَاءَهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: ابْنُ خَطَلٍ مُتَعَلِّقٌ بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ، فَقَالَ: «اُقْتُلُوهُ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1103. హ॥జ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) మక్కా నగరంలో ప్రవేశించినపుడు ఆయన (స) తలపై శిరస్త్రాణం ఉంది. దాన్ని ఆయన (స) తలపై నుంచి తీస్తుండగా ఒక వ్యక్తి దగ్గరకు వచ్చి, 'ఇబ్నె ఖతల్ కాబా గృహ తెరచాటున నక్కి ఉన్నాడు' అని అన్నాడు. దీనికాయన (స),"అతడ్ని వధించండి" అని చెప్పారు. (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

ధర్మభ్రష్టుడైపోయిన వాడ్ని, దైవప్రవక్త (సఅసం)ను అవమానపరచే విధంగా గేయాలు పాడే వారికి శరణు ఇచ్చే వారిని నిస్సంకోచంగా హతమార్చవచ్చని ఈ హదీసు ద్వారా అవగతమవుతోంది. ఇబ్నె ఖతల్ అనే వ్యక్తి తొలుత ఇస్లాం స్వీకరించాడు. జకాత్ సొమ్ము వసూలు చేసే ఉద్యోగిగా నియమితుడయ్యాడు. తరువాత అతను తన దగ్గర పనిచేసే ముస్లిం సేవకుణ్ణి హత్య చేశాడు. మద్యపానానికి అలవాటుపడి ధర్మభ్రష్టుడై పోయాడు. అతని దగ్గర ఇద్దరు బానిస స్త్రీలుండేవారు. వారిరువురూ మహాప్రవక్త (స)ను ఎగతాళి చేస్తూ వ్యంగ్యంగా పాటలు పాడేవారు. వారిలో ఒకామె వధించబడింది. రెండవ ఆమె శరణుకోరి ఇస్లాం స్వీకరించింది. ఇక ఇబ్నె ఖతల్ గురించి; మక్కా విజయం సందర్భంగా దైవప్రవక్త (స) హతమార్చమని సూచించిన తొమ్మండుగురిలో ఇబ్నె ఖతల్ కూడా ఉన్నాడు. వారిలో నలుగురు హత్య గావించబడగా, మిగిలిన ఐదుగురు క్షమాపణ కోరుకుని అనంతరం ఇస్లాం స్వీకరించారు.

(١١٠٤) وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَتَلَ يَوْمَ بَدْرٍ ثَلَاثَةً صَبْرًا. أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ فِي الْمَرَاسِيلِ، وَرِجَالُهُ ثِقَاتٌ.

1104. హ॥జ్రత్ సయీద్ బిన్ జుబైర్ (రజి) కథనం : "దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) బద్ర్ యుద్ధ దినాన ముగ్గురు వ్యక్తులను బంధించి తుదముట్టించారు." (దీనిని అబూదావూద్ తన 'మరాసీల్'లో నకలు చేశారు. దీని ఉల్లేఖకులు విశ్వసనీయులు)

హదీసు ఉల్లేఖకులు

సయీద్ బిన్ జుబైర్ (రజి) : అగ్రజులైన తాబయీన్లలో ఒకరు. హజ్జాజ్ బిన్ యూసుఫ్ చేత నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపబడిన వారిలో ఆఖరివారు. హదీసు, తఫ్సీర్ విద్యల్లో ఇమామ్‌గా పరిగణించబడ్డారు. "నేను సయీద్ బిన్ జుబైర్ హత్యా దృశ్యాన్ని చూశాను. శిరచ్ఛేదనం గావించబడినపుడు ఆయన రెండుసార్లు 'లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్' అని అన్నారు. మూడవసారి 'లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్' అనబోయారు కాని వాక్యాన్ని పూరించలేకపోయారు" అని ఖలీఫా చెప్పాడు. మైమూన్ బిన్ మహ్‌రాన్ ఈయన గురించి ఇలా అంటున్నారు: "సయీద్ బిన్ జుబైర్ మనకిక లేకపోవచ్చు. కాని భూమండలంలో ఆయనగారి ధర్మపరిజ్ఞానంపై ఆధారపడని వాడెవడూ ఉండడు." హిజ్రీ 90లో ఆయన హత్య గావించబడ్డారు. అప్పటికే ఆయన వార్ధక్యంలో ఉన్నారు.

(١١٠٥) وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ فَدَى رَجُلَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ بِرَجُلٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ. أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ، وَأَصْلُهُ عِنْدَ مُسْلِمٍ.

1105. హజ్రత్ ఇమ్రాన్ బిన్ హుసైన్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సఅసం) ముష్రిక్కులకు చెందిన ఒక పురుష యుద్ధ ఖైదీని విడిచిపెట్టి దీనికి మారుగా ఇద్దరు ముస్లింలను విడిపించుకున్నారు. (దీనిని తిర్మిజీ వెలికి తీశారు. ప్రామాణిక మైన హదీసుగా ఖరారు చేశారు. దీని మూలం 'ముస్లిం'లో వుంది)

సారాంశం

యుద్ధ ఖైదీల మార్పిడి సమంజసమేనని ఈ హదీసు ద్వారా రూఢీ అవుతోంది. అధిక సంఖ్యాక ఉలమాల అభిప్రాయం కూడా ఇదే. కాని ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రహ్మ.లై) దృష్టిలో ఈ మార్పిడి సరైనది కాదు. యుద్ధ ఖైదీని హతమార్చటమో లేక బానిసగా చేసుకోవటమో చేయాలని ఈయన భావిస్తున్నారు. కాగా; ప్రవక్త సహచరులు బనూ అఖీల్ తెగకు చెందిన ఒక వ్యక్తిని నిర్బంధించగా, సఖీఫ్ తెగవారు ఇద్దరు ప్రవక్త సహచరులను పట్టుకున్నారు. ఎందుకంటే అఖీల్ తెగవారు సఖీఫ్ తెగకు మద్దతుదారులు. చివరకు ఆ వ్యక్తిని విడుదల చేసినందుకు బదులుగా సఖీఫ్ తెగవారు ఇరువురు ముస్లింలను వదిలేశారు. ఈ సంఘటన ఆధారంగా యుద్ధ ఖైదీలను పరస్పర అంగీకారంతో మార్పిడి చేసుకోవచ్చునని మెజారిటీ పండితులు అభిప్రాయపడ్డారు.

(١١٠٦) وَعَنْ صَخْرِ بْنِ الْعَيْلَةِ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «إِنَّ الْقَوْمَ

1106. హజ్రత్ సఖ్ర్ బిన్ ఐలా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు

إِذَا أَسْلَمُوا أَحْرَزُوا دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ». أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَرِجَالُهُ مُوَثَّقُونَ.

అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు: "(బహు దైవారాధకులైన) ప్రజలు గనక ఇస్లాం స్వీకరిస్తే వారు రక్తాన్ని, ఆస్తిపాస్తులను రక్షించుకున్నట్లే." (అబూదావూద్ దీనిని ఉల్లేఖించారు. దీని ఉల్లేఖకులు విశ్వసనీయులు)

సారాంశం

ముస్లిమేతరులు మనస్ఫూర్తిగా ఇస్లాం స్వీకరించి ముస్లింలుగా మారితే వారి ధనప్రాణాల జోలికి పోవటం నిషిద్ధం (హరామ్) అని ఈ హదీసు భావం.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

సఖ్ర్ బిన్ ఐలా (రజి) : అహ్మసీగా పిలువబడేవారు. మారుపేరు అబూ హాజిమ్. ప్రవక్త సహచర్య భాగ్యం పొందారు. ఈయనచే ఈ ఒక్క హదీసు మాత్రమే ఉల్లేఖించబడింది.

(١١٠٧) وَعَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ فِي أُسَارَىٰ بَدْرٍ: «لَوْ كَانَ الْمُطْعِمُ بْنُ عَدِيٍّ حَيًّا، ثُمَّ كَلَّمَنِي فِي هَؤُلَاءِ النَّتْنَى، لَتَرَكْتُهُمْ لَهُ». رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

1107. హజ్రత్ జుబైర్ బిన్ ముత్యిమ్ (రజి) కథనం : బద్ర్ యుద్ధఖైదీల వ్యవహారంలో దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు : "ఒకవేళ ముత్యిమ్ బిన్ అదీయే గనక ఇప్పటి వరకూ జీవించి ఉండి, నా దగ్గరకు వచ్చి ఈ మురికి మనుషుల గురించి సిఫారసు చేసి ఉంటే అతని కోసం నేను వీళ్లను విడిచిపెట్టేవాణ్ణి." (బుఖారీ)

సారాంశం

ముత్యిమ్ బిన్ అదీ పట్ల దైవప్రవక్త (స) కు గల ఆదరాభిమానాలకు ఈ హదీసు ప్రతిబింబం. దైవప్రవక్త (స) మొదటిసారి తాయఫ్ వచ్చి, అక్కడి బనూ సఖీఫ్ సర్దారులకు ఇస్లాం సందేశం ఇచ్చినపుడు సఖీఫ్ తెగ నాయకులు ఆయన (స) పట్ల ఎంతో అవమానకరంగా ప్రవర్తించారు. తుంటరివాళ్ళ చేత రాళ్లు రువ్వించారు. వాళ్ల దోరణిపట్ల ఎంతో నిరాశ చెంది దైవప్రవక్త (స) మక్కా వైపునకు తిరిగి వెళుతున్నప్పుడు ముత్యిమ్ బిన్ అదీ ఆయన (స)కు మర్యాద చేశాడు. ముష్రిక్కుల బారి నుండి రక్షణ కల్పించాడు. అతని సదమరవర్తనను దైవప్రవక్త (స) మరచిపోలేదు. అతనే గనక ఈ రోజు బ్రతికి ఉండి, ఈ మూర్ఖ మూకను

విడిచిపెట్టమని తనకు సిఫారసు చేసి ఉంటే తప్పకుండా వీళ్ళను విడిచిపెట్టి ఉండేవాణ్ణి అని ఆయన (స) అన్నారు. ఉపకారానికి బదులు ఉపకారమేననీ, ఉపకారానికి బదులు ఇవ్వటం సంప్రదాయం (మస్నూన్) అనీ ఈ హదీసు చెబుతోంది. ఉపకారం చేసిన వ్యక్తి ముస్లిం కాకపోయినా సరే, అతనికి 'బదులు' ను అత్యుత్తమ రీతిలో మరల్చాలని కూడా దీని ద్వారా అర్థమవుతున్నది. అలాగే సత్కార్యాలలో ఒకరి కొరకు సిఫారసు చేయటం, ఆ సిఫారసును ఆమోదించటం కూడా ధర్మసమ్మతమే.

(١١٠٨) وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: أَصَبْنَا سَبَايَا يَوْمَ أَوْطَاسٍ لَهُنَّ أَزْوَاجٌ، فَتَحَرَّجُوا، فَأَنْزَلَ اللّٰهُ تَعَالَى ﴿وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ﴾ اَلْآيَةَ، أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ.

1108. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి) కథనం: ఔతాస్ (యుద్ధం జరిగిన) రోజున కొంతమంది బానిస స్త్రీలు మా చేతికి చిక్కారు. అయితే వారి భర్తలు మాత్రం బ్రతికే ఉన్నారు. భర్తలు బ్రతికి ఉండగా వారితో సంబంధం ఏర్పరచుకోవడమెలా?! అని ముస్లింలు సంశయంలో పడ్డారు. ఆ సందర్భంగా సర్వోన్నతుడైన అల్లాహ్, "(యుద్ధంలో) మీ చేతికి చిక్కిన స్త్రీలు తప్ప, ఇతరుల వివాహబంధంలో ఉండే స్త్రీలు మీ కొరకు నిషిద్ధం." (అన్ నిసా : 24) అన్న సూక్తిని అవతరింపజేశాడు. (ముస్లిం)

సారాంశం

యుద్ధంలో స్త్రీలు ఖైదీలుగా పట్టుబడితే, పట్టుబడిన క్షణం నుంచే వారి పూర్వ వివాహ బంధం తెగిపోతుందని ఈ హదీసు భావం. ఒకవేళ ఆ స్త్రీలు గర్భవతులై ఉంటే ప్రసవించిన తరువాత, గర్భవతులు కాని పక్షంలో బహిష్టు తరువాత వారితో లైంగిక సంబంధం ఏర్పరచుకోవచ్చు. ఆ స్త్రీలు ముస్లింలే కానక్కరలేదు. ముస్లింలైనా, కాకపోయినా - యుద్ధానంతరం- అధికారికంగా పంపిణీ అయిన మీదట తమ తమ వాటాలోనికి వచ్చిన స్త్రీలతో నిస్సంకోచంగా రమించి రసాస్వాదన పొందవచ్చు.

(١١٠٩) وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ سَرِيَّةً، وَأَنَا فِيهِمْ، قِبَلَ نَجْدٍ، فَغَنِمُوا إِبِلاً كَثِيرَةً،

1109. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం: దైవప్రవక్త (సఅసం) ఒక చిన్న సైనిక బృందాన్ని 'నజ్ద్' వైపునకు పంపించారు.

فَكَانَتْ سُهْمَانُهُمُ اثْنَي عَشَرَ بَعِيراً، وَنُفِّلُوا بَعِيراً بَعِيراً. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ఆ బృందంలో నేనూ ఉన్నాను. విజయ ప్రాప్తిగా చాలా ఒంటెలు వచ్చాయి. ఒక్కొక్కరికి - వారి భాగంగా - పన్నెండు ఒంటెలు చొప్పున పంచబడ్డాయి. ఆ తరువాత ఒక్కో ఒంటె చొప్పున అదనంగా ఇవ్వబడింది. (బుఖారీ, ముస్లిం)

(١١١٠) وَعَنْهُ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَسَمَ رَسُولُ اللهِ ﷺ يَوْمَ خَيْبَرَ لِلْفَرَسِ سَهْمَيْنِ، وَلِلرَّاجِلِ سَهْماً. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ، وَاللَّفْظُ لِلْبُخَارِيِّ.

1110. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి)చే మరో కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఖైబర్ దినాన గుర్రంపై స్వారీ అయి ఉన్నవారికి రెండు వాటాల చొప్పున, కాలినడకన ఉన్నవారికి ఒక వాటా చొప్పున ఇచ్చారు. (బుఖారీ, ముస్లిం - ఈ వాక్యాలు బుఖారీ లోనివి)

وَلِأَبِي دَاوُدَ: أَسْهَمَ لِرَجُلٍ وَلِفَرَسِهِ ثَلَاثَةَ أَسْهُمٍ، سَهْمَيْنِ لِفَرَسِهِ، وَسَهْماً لَهُ.

అబూదావూద్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా వుంది: ఆయన (సఅసం) కాలినడకన వచ్చిన యోధునికి ఒక భాగం, గుర్రంపై స్వారీ అయివున్న వానికి మూడు భాగాలు ఇచ్చారు. అంటే - రెండు భాగాలు గుర్రానికీ, ఒక భాగం అతనికి.

సారాంశం

గుర్రానికి రెండు భాగాలు కేటాయించడంలోని మర్మం ఏమిటంటే, గుఱ్ఱం ఆలనాపాలన కోసం, మేత కోసం చాలా ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుంది. దాని మంచిచెబ్బరలను గనక పట్టించుకోకపోతే, కదన రంగంలో కష్టాలపాలు కావలసి వస్తుంది.

(١١١١) وَعَنْ مَعْنِ بْنِ يَزِيدَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ

1111. హజ్రత్ మ'అన్ బిన్ యజీద్ (రజి) కథనం : నేను దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) చెబుతుండగా విన్నాను: "(నిర్ణీత) భాగం కన్నా ఎక్కువగా ఏది

يَقُولُ: «لَا نَفَلَ إِلَّا بَعْدَ الْخُمُسِ». رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ الطَّحَاوِيُّ.

ఇవ్వబడినా అది ఐదో వంతు (ఖుముస్) నుంచి తీసి ఇవ్వబడుతుంది." (దీనిని అహ్మద్, అబూదావూద్ ఉల్లేఖించారు. తహావీ ప్రమాణబద్ధమైనదిగా నిర్ధారించారు)

సారాంశం

ఈ హదీసులో రెండు విషయాలు గమనార్హమైనవి: ఈ అదనపు భాగం మాలె గనీమత్ (విజయ ధనం) నుండి ఇవ్వబడుతుందా? లేక దైవప్రవక్త (స) కుటుంబీకులకు ఉద్దేశించబడిన 'ఖుముస్' లోనుంచి తీసి ఇవ్వబడుతుందా? ఈ హదీసులో దీని గురించిన స్పష్టమయిన సూచన ఏదీ లేదు. అదనపు భాగం ఇవ్వకముందే మాలె గనీమత్‌ను 5 భాగాలుగా విభజించాలన్న విషయం ఈ హదీసు ద్వారా స్థూలంగా బోధపడుతున్నది. వ్యాఖ్యాతలు దీనిపై భిన్నాభిప్రాయాలు వ్యక్తం చేశారు.

హదీసు ఉల్లేఖకులు

మూన్ బిన్ యజీద్ (రజి) : మూన్ బిన్ యజీద్ బిన్ అఖ్‌నస్ సులమీ. తండ్రితోపాటు ఈయన కూడా సహాబీగానే పరిగణించబడతారు. డెమాస్కస్‌ను జయించారు. కూఫాలో స్థిరపడ్డారు. ఈజిప్టులో ప్రవేశించిన తరువాత తిరిగి డెమాస్కస్‌కే వెళ్ళారు. మర్జ్ రాహిత్ యుద్ధంలో జహ్హాక్ బిన్ ఖైస్ (రజి)తో కలసి హిజ్రీ 43లో పాల్గొన్నారు. ఈ యుద్ధంలోనే అమరగతి నొందారు. హజ్రత్ ముఆవియా (రజి)తో కలసి ఆ కాలంనాటి యుద్ధాలలో పాల్గొన్నారని కూడా అనబడుతోంది.

(١١١٢) وَعَنْ حَبِيبِ بْنِ مَسْلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: شَهِدْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ، نَفَّلَ الرُّبُعَ فِي الْبَدْأَةِ، وَالثُّلُثَ فِي الرَّجْعَةِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ الْجَارُودِ وَابْنُ حِبَّانَ وَالْحَاكِمُ.

1112. హజ్రత్ హబీబ్ బిన్ మస్లమ (రజి) కథనం : నేను దైవప్రవక్త (సఅసం) సమక్షంలో హాజరయ్యాను. సైనిక సమూహంతో తొలిసారి వెళ్ళి మెరుపు దాడి చేసినందుకు ఆయన (స) నాల్గోవంతు అదనపు భాగం ఇచ్చారు. మలిసారి వెళ్ళినపుడు మూడోవంతును ఇచ్చారు. (దీనిని అబూదావూద్ ఉల్లేఖించారు. ఇబ్నె జారూద్, ఇబ్నె హిబ్బాన్, హాకిమ్ దీనిని ప్రామాణికంగా పేర్కొన్నారు)

హదీసు ఉల్లేఖకులు

హబీబ్ బిన్ మస్లమ (రజి) : అబూ అబుర్రహ్మాన్ ఫిహ్రీగా పిలువబడేవారు. మక్కావాసులు. ప్రవక్త సహచరుడు. చాలా మంది ఈయన్ని హబీబ్ రూమీగా ఎరుగుదురు. ఎందుకంటే రోమనులకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన యుద్ధాల్లో ఈయన నిర్వహించిన పాత్ర ముఖ్యమైనది. ఆర్మేనియాకు గవర్నరయ్యారు. ఆర్మేనియాలోనే హిజ్రీ 41 లేదా 42 లో మరణించారు.

(١١١٣) وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ يُنَفِّلُ بَعْضَ مَنْ يَبْعَثُ مِنَ السَّرَايَا لِأَنْفُسِهِمْ خَاصَّةً، سِوَى قِسْمِ عَامَّةِ الْجَيْشِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1113. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం: దైవప్రవక్త (సఅసం) కొన్ని సైనిక పటాలాలకు ప్రత్యేకంగా - విజయప్రాప్తి వాటా గాకుండా - కొంత అదనపు మొత్తం కూడా ఇచ్చేశారు. ఇది సాధారణ సైనికుల పంపిణీలో ఉండేది కాదు.

(బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

దైవప్రవక్త (సఅసం) సైనికులందరికీ ఈ అదనపు మొత్తాన్ని ఇచ్చేవారు కారనీ, కొంతమందికి మాత్రమే ప్రత్యేకంగా ఇచ్చేవారనీ, అది కూడా ప్రత్యేక పరమార్థాలతో వొసగేవారనీ ఈ హదీసునుబట్టి బోధపడుతున్నది. ఈ 'ప్రత్యేక పంపిణీ' కూడా సమానంగా ఉండేదికాదు. ఆయా సైనికుల సైనిక సేవలనుబట్టి, వారి అవసరాలు, స్థితిగతులనుబట్టి ఎవరికి ఎంత ఇవ్వాలో ఇచ్చేవారు. దీన్నిబట్టి అర్థమయ్యే దేమిటంటే ఇప్పటికీ ఒక రాజ్యాధిపతి తన సైనికుల్లో కొందరికి వారి సామర్థ్యాన్ని, దక్షతనుబట్టి ప్రత్యేక బహుమతులు ఇవ్వగలడు. పదోన్నతి కల్పించగలడు. పతకాలు, ప్రత్యేక చిహ్నాలతో సత్కరించగలడు. ఇలాంటి పురస్కారాలు, పారితోషికాలవల్ల యువ సైనికులకు ప్రోత్సాహం, ప్రేరణ లభిస్తాయి.

(١١١٤) وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُصِيبُ فِي مَغَازِينَا الْعَسَلَ وَالْعِنَبَ

1114. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి)చే మరో కథనం : తేనె, ద్రాక్ష వంటివి యుద్ధ సమయాలలో మా చేతికి వస్తే మేము వాటిని తినేసేవారము. వాటిని తీసుకు పోయేవారం కాము (బుఖారీ). 'ఇలా తినేవారి నుండి 'ఖుముస్' (అయిదో వంతు) వసూలు చేయబడేది కాదు' అని అబూదావూద్ ఉల్లేఖనంలో ఉంది.

فَنَأْكُلُهُ، وَلاَ نَرْفَعُهُ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ، وِلأَبِي دَاوُدَ «فَلَمْ يُؤْخَذْ مِنْهُمُ الْخُمُسُ»، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ.

ఇబ్నె హిబ్బాన్ ఈ హదీసును ప్రామాణిక మైనదిగా ఖరారు చేశారు.

సారాంశం

యుద్ధ సమయాలలో యోధులకు తినుబండారాలు, పండ్లు ఫలాలు ఏవైనా చేతికి చిక్కితే వారు వాటిని కడుపునిండా ఆరగించవచ్చుగాని, వాటిని తీసుకుపోకూడదని ఈ హదీసు ద్వారా ఒక సూచన లభిస్తోంది. తినుబండారాలు తప్ప శత్రువుకు చెందిన ఇతరత్రా వస్తువులు - అంటే యుద్ధ సామగ్రి, పశువులు దొరికినపుడు వాటిని యుద్ధం కొరకు ఉపయోగించుకోవచ్చు. యుద్ధం ముగిసిన తరువాత 'విజయప్రాప్తి' (మాలె గనీమత్) పద్దులో జమ చేయాలి.

(١١١٥) وَعَنْ عَبْدِاللهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: أَصَبْنَا طَعَاماً يَوْمَ خَيْبَرَ، فَكَانَ الرَّجُلُ يَجِيءُ، فَيَأْخُذُ مِنْهُ مِقْدَارَ مَا يَكْفِيهِ، ثُمَّ يَنْصَرِفُ. أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ الْجَارُودِ وَالْحَاكِمُ.

1115. హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అబూ ఔఫా (రజి) కథనం : ఖైబర్ (యుద్ధ) దినాన తినే వస్తువులు మా చేతికి చిక్కాయి. అప్పుడు మాలోని ప్రతి ఒక్కడూ తనకు కావలసిన మేరకు దాన్ని తీసుకుని తినేవాడు, తరువాత తిరిగి వెళ్ళిపోయేవాడు. (దీనిని అబూ దావూద్ నకలు చేశారు. ఇబ్నె జారూద్, హాకిమ్ లిరువురూ దీనిని ప్రామాణిక మైనదిగా ఖరారు చేశారు)

సారాంశం

తినే, త్రాగే పదార్థాలను (విజయ ప్రాప్తిగా) పంపిణీకాక ముందు సైనికులంతా తీసుకుని తినవచ్చని, ఇది ప్రశ్నించదగ్గ తీవ్రమయిన విషయం ఏమీ కాదని ఈ హదీసు ద్వారా రూఢీ అవుతోంది.

(١١١٦) وَعَنْ رُوَيْفِعِ بْنِ ثَابِتٍ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «**مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلاَ يَرْكَبْ دَابَّةً مِنْ فَيْءِ الْمُسْلِمِينَ، حَتَّى إِذَا أَعْجَفَهَا رَدَّهَا**

1116. హజ్రత్ రువైఫి బిన్ సాబిత్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రబోధనం : "అల్లాహ్ మరియు అంతిమ దినంపై విశ్వాస మున్న వ్యక్తి ముస్లింల విజయప్రాప్తిగా వచ్చిన గుర్రంపై స్వారీ చేయకూడదు -

فِيهِ، وَلاَ يَلْبَسْ ثَوْباً مِنْ فَيْءِ الْمُسْلِمِينَ، حَتَّى إِذَا أَخْلَقَهُ رَدَّهُ فِيهِ». أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ. وَرِجَالُهُ لاَ بَأْسَ بِهِمْ.

కడకు అది బలహీనమైపోతే దాన్ని వాపసు చేయాలి. ముస్లింల విజయ ప్రాప్తిగా లభ్యమయిన వాటిలోంచి ఒక్క వస్త్రం కూడా తీసుకుని తొడుక్కోరాదు. ఆఖరికి అది వెలసిపోవటమో, చినిగి పోవటమో జరిగితే దాన్ని బైతుల్‌మాల్ (ప్రభుత్వధనాగారం)లో జమ చేయాలి." (దీనిని అబూదావూద్, దారిమీ ఉల్లేఖించారు. ఈ హదీసును అందజేసిన వారంతా ఎన్నదగ్గవారే)

సారాంశం

మాలెగనీమత్ (విజయప్రాప్తి) గా వచ్చిన గుర్రాలను, దుస్తులను రణరంగంలో అవసరాన్నిబట్టి వాడుకోవచ్చుగానీ, సాధారణ సమయాలలో ఉపయోగించరాదని ఈ హదీసు ద్వారా స్పష్టమవుతోంది. ఎప్పుడైనా తాత్కాలికంగా ఉపయోగించుకోవలసి వచ్చినా సైన్యాధిపతి నుండి విధిగా అనుమతి పొందవలసి ఉంటుందని మరికొంతమంది అభిప్రాయపడ్డారు.

(١١١٧) وَعَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «يُجِيرُ عَلَى الْمُسْلِمِينَ بَعْضُهُمْ». أَخْرَجَهُ ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَأَحْمَدُ، وَفِي إِسْنَادِهِ ضَعْفٌ.

1117. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) చెప్పగా తాను విన్నానని హజ్రత్ అబూ ఉబైద బిన్ జర్రాహ్ (రజి) చెప్పారు: "ముస్లింలలో ఎవరయినా సరే అతడు ఇంకొకరికి శరణు (రక్షణ) ఇచ్చేందుకు అర్హుడే." (ఇబ్నె అబీ షైబా, అహ్మద్ దీనిని సేకరించారు - దీని పరంపరలో బలహీనత ఉంది)

وَلِلطَّيَالِسِيِّ مِنْ حَدِيثِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ قَالَ: يُجِيرُ عَلَى الْمُسْلِمِينَ أَدْنَاهُمْ.

తయాలిసీ యొక్క హదీసులో అమ్ర్ బిన్ ఆస్ (రజి) కథనం ఈ విధంగా ఉంది: "ముస్లింలలోని అతి సామాన్యుడు సయితం ఇంకొకరికి రక్షణ ఇవ్వ గలడు."

وَفِي الصَّحِيحَيْنِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: ذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ، يَسْعَى بِهَا أَدْنَاهُمْ. زَادَ ابْنُ مَاجَهْ وَمِنْ وَجْهٍ آخَرَ «وَيُجِيرُ عَلَيْهِمْ أَقْصَاهُمْ».

సహీహైన్ (బుఖారీ, ముస్లిం)లో హజ్రత్ అలీ (రజి) చే చేయబడిన కథనం ఇలా ఉంది - "ముస్లింలందరూ ఇచ్చే రక్షణ ఒక్కటే. దానికోసం అధమాతి అధముడు కూడా ప్రయత్నించగలడు." ఇబ్నె మాజ వేరొక ఆధారంగా చేసిన కథనంలో అదనంగా ఇలా పేర్కొన్నారు : "వారికి సంబంధించిన చాలా దూరపు మనిషి కూడా శరణు ఇవ్వగలడు."

وَفِي الصَّحِيحَيْنِ مِنْ حَدِيثِ أُمِّ هَانِيءٍ «قَدْ أَجَرْنَا مَنْ أَجَرْتِ».

'సహీహైన్'లో ఉమ్మె హానీ (ర.అన్హా) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సఅసం) ఇలా ప్రబోధించారు : నువ్వు రక్షణ ఇచ్చిన వారికి మేము కూడా రక్షణ ఇచ్చాము."

(١١١٨) وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: لأُخْرِجَنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى مِنْ جَزِيرَةِ الْعَرَبِ، حَتَّى لاَ أَدَعَ إِلاَّ مُسْلِماً». رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

1118. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) చెప్పగా తాను విన్నానని హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) తెలిపారు : (దైవప్రవక్త - సఅసం - ఇలా చెప్పారు) - "నేను అరేబియా ద్వీపం నుండి యూదుల్ని, క్రైస్తవుల్ని వెళ్ళగొడ్తాను. కడకు అరేబియాలో ముస్లింలు తప్ప మరొకరు ఉండరు." (ముస్లిం)

సారాంశం

అరేబియా ద్వీపమంతా ముస్లింల రాజ్యంగా, ఇస్లామీయ వ్యవస్థగా అలరారాలన్నది దైవప్రవక్త (సఅసం) అభిలాష అని ఈ హదీసు చెబుతోంది. అవిశ్వాసులు, యూదులు, క్రైస్తవులు లేని సంపూర్ణ ఇస్లామీయ వ్యవస్థ అక్కడ నెలకొనాలని ఆయన (స) కాంక్షించారు. ఆయన (సఅసం) కాలంలో ఈ కోరిక పూర్తిగా నెరవేరకపోయినా, హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఖలీఫాగా వున్న కాలంలో దైవప్రవక్త (స) వాంఛను నెరవేర్చారు.

(١١١٩) وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: كَانَتْ أَمْوَالُ بَنِي النَّضِيرِ مِمَّا أَفَاءَ اللّٰهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ، مِمَّا لَمْ يُوجِفْ عَلَيْهِ الْمُسْلِمُونَ بِخَيْلٍ وَّلاَ رِكَابٍ، فَكَانَتْ لِلنَّبِيِّ ﷺ خَاصَّةً، فَكَانَ يُنْفِقُ عَلَىٰ أَهْلِهِ نَفَقَةَ سَنَةٍ، وَمَا بَقِيَ يَجْعَلُهُ فِي الْكُرَاعِ وَالسِّلَاحِ، عُدَّةً فِي سَبِيلِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1119. హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) కథనం : "బనూ నజీర్ (యూద తెగ) నుండి లభించిన సిరిసంపదలు దేవుడు స్వయంగా దైవప్రవక్తకు ప్రసాదించిన విజయప్రాప్తి. దానికోసం ముస్లింలు తమ గుర్రాలు, ఒంటెలను వారి మీద నడపలేదు. అందుకే ఈ సిరిసంపదలు దైవప్రవక్త (సఅసం)కు మాత్రమే ప్రత్యేకించబడ్డాయి. దైవప్రవక్త (సఅసం) ఈ సంపద నుండి తమ భార్యాపిల్లల పోషణ కోసం ఒక ఏడాదికి సరిపడా ధనం తీసుకునేవారు. మిగిలిన ధనాన్ని ఆయుధాలు, గుర్రాల కోసం, సర్వోన్నతుడైన దేవుని మార్గంలో ఖర్చుల కోసం వెచ్చించేవారు." (బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

'బనూ నజీర్' అనేది మదీనా నగరంలో నివసించే ఓ పెద్ద యూద తెగ. దైవప్రవక్త (స)కు-బనూ నజీర్‌కి మధ్య మైత్రీ ఒప్పందం జరిగింది. కాని బద్ర్ యుద్ధం జరిగిన ఆర్నెల్ల తర్వాత ఈ తెగవారు ఒప్పందాన్ని ఖాతరు చేయకపోవటమేగాక, ముస్లింలకు కీడు తలపెట్టే కార్యకలాపాలను కొనసాగించారు. ఒప్పందంలోని షరతులను పదే పదే జ్ఞాపకం చేసి హెచ్చరించినా వాళ్లు తమ వైఖరిని మార్చుకోకపోవటంతో, దైవప్రవక్త (సఅసం) బనూ నజీర్‌పై దాడి చేశారు. వాళ్ళ వాడలను, కోటలను ముట్టడించారు. ఈ ముట్టడికి తట్టుకోలేక యూదులు తమ ఆస్తిపాస్తులను, సిరిసంపదలను వదలి ఇతర ప్రాంతాలకు వెళ్ళిపోయారు. ఎలాంటి ప్రతిఘటనా లేకుండానే వారి ఆస్తిపాస్తులు ఆయన (స) స్వాధీనంలోకి వచ్చాయి.

ఈ ఆస్తులు 'ఫై' ధనంగా ఖరారయ్యాయి. ఎందుకంటే ఇవి ఎలాంటి ప్రతిఘటనగానీ, సైనిక త్యాగాలు గానీ లేకుండా ప్రాప్తించాయి. ఈ విధంగా ప్రాప్తించిన ధనాన్ని 'మాలె గనీమత్' అనరు. 'ఫై'గా వ్యవహరిస్తారు. దేవుడు ఈ సంపదను దైవప్రవక్త (స) వైపునకు మరల్చాడు. అయినప్పటికీ ఆయన (స) అందులో నుంచి చాలా భాగం ముహాజిర్లలో పంచిపెట్టారు. అగత్యపరులైన ఇద్దరు అన్సార్ సహచరులకు కూడా ఇచ్చారు. మిగిలిన ధనాన్ని ఆయన (స) తన భార్యల కోసం, సమీప బంధువుల కోసం ఖర్చు పెట్టారు. ఆయన (సఅసం)

తదనంతరం ఆయన (స) అనుయాయులైన ఖలీఫాలు సయితం ఈ విధానాన్ని ఖచ్చితంగా పాటించారు. అంటే ఈ ఆస్తి ద్వారా లభించే ఆదాయాన్ని ప్రవక్త సతీమణుల జరుగుబాటు కోసం ఇచ్చేవారు. మిగిలిన మొత్తంలో నుంచి నిరుపేదలు, అనాథల కోసం ఖర్చుపెట్టేవారు. అప్పటికీ ఇంకా మిగిలి ఉంటే ఆయుధాలు, గుర్రాల కొనుగోలు కోసం కేటాయించేవారు.

(١١٢٠) وَعَنْ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ ﷺ خَيْبَرَ، فَأَصَبْنَا فِيهَا غَنَماً، فَقَسَمَ فِينَا رَسُولُ اللهِ ﷺ طَائِفَةً، وَجَعَلَ بَقِيَّتَهَا فِي الْمَغْنَمِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ، وَرِجَالُهُ لَا بَأْسَ بِهِمْ.

1120. హజ్రత్ ముఆజ్ (రజి) కథనం : మేము దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం)తో కలసి ఖైబర్ యుద్ధం చేశాము. ఆ యుద్ధ సందర్భంగా కొన్ని మేకలు విజయప్రాప్తిగా మా చేతికి చిక్కాయి. ఆ మందలో నుంచి కొన్నింటిని మాకిచ్చి మిగిలిన వాటిని ఆయన (స) విజయసొత్తులో చేర్చారు. (దీనిని అబూదావూద్ ఉల్లేఖించారు. దీని ఉల్లేఖకుల గురించి ఎలాంటి ఆక్షేపణలకు ఆస్కారం లేదు)

(١١٢١) وَعَنْ أَبِي رَافِعٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «**إِنِّي لَا أَخِيسُ بِالْعَهْدِ، وَلَا أَحْبِسُ الرُّسُلَ**». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ.

1121. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రవచించారని హజ్రత్ అబూ రాఫె (రజి) చెప్పారు : "నిస్సందేహంగా నేను వాగ్దానాన్ని భంగపరచటంగానీ, దౌత్యవేత్తలను (రాయబారులను) నిర్బంధించటంగానీ చేయను." (అబూ దావూద్, నసాయి దీనిని ఉల్లేఖించగా, ఇబ్నె హిబ్బాన్ ప్రామాణికమైనదిగా ఖరారు చేశారు)

సారాంశం

ఈ హదీసు ప్రకారం వాగ్దాన భంగానికి పాల్పడటం, నమ్మించి మోసం చేయటం ఎంతమాత్రం భావ్యం కాదు. అసలేం జరిగిందంటే, ఇస్లాం స్వీకారానికి మునుపు అబూరాఫె అవిశ్వాసుల తరపున దూతగా దైవప్రవక్త (సఅసం) దగ్గరికి వచ్చారు. ఆయన (స)

ముఖారవిందాన్ని, నగుమోమును చూడగానే **అమితంగా** ప్రభావితులై **ఇస్లాం స్వీకారభాగ్యం** పొందారు. **తరువాత ఆయన** దైవప్రవక్త (స)నుద్దేశ్యించి, "ఓ దైవప్రవక్తా (స)! **వెనుదిరిగి** వెళ్ళడానికి నా మనసు ఒప్పుకోవటం **లేదు. కనుక తమరు** నన్ను ఇక్కడే **ఉండటానికి** అనుమతించండి" అని ప్రాధేయపడగా "నేను వాగ్దాన భంగం చేయలేను. ద్రోహానికి పాల్పడలేను" అని ఆయన (స) అన్నారు.

దీన్నిబట్టి అవగతమయ్యే దేమిటంటే దూతగా, రాయబారులుగా వచ్చిన వ్యక్తులను సురక్షితంగా వారి స్వస్థలానికి తిరిగి పంపటం రాజ్యపాలకుల కర్తవ్యం. లేకుంటే అది ద్రోహంగా, మోసంగా పరిగణించబడుతుంది. రాయబారిగా వచ్చే వ్యక్తి ముస్లిం అయినా, ముస్లిం కాకపోయినా అతడ్ని సాదరంగా ఆహ్వానించాలనీ, మర్యాదపూర్వకంగా అతనితో వ్యవహరించాలని ఇస్లాం ఉపదేశిస్తోంది.

(١١٢٢) وَعَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ قَالَ: «أَيُّمَا قَرْيَةٍ أَتَيْتُمُوهَا، فَأَقَمْتُمْ فِيهَا، فَسَهْمُكُمْ فِيهَا، وَأَيُّمَا قَرْيَةٍ عَصَتِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ، فَإِنَّ خُمُسَهَا لِلّٰهِ وَرَسُولِهِ، ثُمَّ هِيَ لَكُمْ». رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

1122. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రబోధించారని హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) తెలిపారు : "ఏ పురములో మీరు శాంతియుతంగా ప్రవేశించినా, అక్కడ నివాసమేర్పరచుకున్నా అందులో మీ భాగం ఉంది. మరే పురములో దేవుడు మరియు దైవప్రవక్త యెడల అవిధేయత చూపబడిందో దాని 'ఖుముస్' (5వ వంతు విజయధనం) దేవుడు మరియు దైవప్రవక్తకు చెందుతుంది. మరి (5వ వంతు తీసిన తరువాత) అది కూడా మీలోనే పంచబడుతుంది." (ముస్లిం)

సారాంశం

ఈ హదీసు ద్వారా తేటతెల్లమయ్యే విషయం ఏమిటంటే ఎలాంటి ప్రతిఘటన గానీ, రక్తపాతం గానీ జరగకుండా విజయం వరించిన చోట లభించే సిరిసంపదలను 'మాలెగనీమత్'గా కాకుండా 'ఫై'గా వ్యవహరిస్తారు. ఇటువంటి 'ఫై' ధనంలోనుంచి 'ఖుముస్' (5వ వంతు) తీయబడదు. ఎవరయితే ఈ 'ఫై' మొత్తంలోనుంచి కూడా 5వ వంతు తీయబడాలని భావిస్తున్నారో వారి భావనకు ఈ హదీసు విరుద్ధంగా పరిణమిస్తుంది.

'ఖుముస్' (5వ వంతు) **అనేది దైవానికి, దైవప్రవక్తకు** చెందవలసిన **సొత్తు. అయితే అది కూడా అవసరాన్నిబట్టి ముస్లింల ప్రయోజనాలకే వెచ్చించబడుతుంది.**